

2014

TÜRKİYE - FRANSA YUVARLAK MASA TOPLANTILARI

Yeni Dönem Türkiye - Fransa İlişkileri
Fırsatlar ve Riskler

(STRATEJİK VİZYON BELGESİ - TASLAK)

(TASLAK STRATEJİK VİZYON BELGESİ)

TÜRKİYE - FRANSA YUVARLAK MASA TOPLANTISI - 1

“Yeni Dönem Türkiye - Fransa İlişkileri; Fırsatlar ve Riskler”

(2014)

Türkiye; 75 milyonluk nüfusu, gelişerek büyüyen ekonomisi ve Afro-Avrasya ana kıtası ortasındaki jeostratejik konumu ile öne çıkmaktadır. Avrupa, Karadeniz, Kafkaslar, Asya, Orta Doğu ve Afrika ülkeleri ile arasındaki tarihî, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda yükselen aktivitesi, NATO, AGİT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden olması, AB üyelik süreci ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikası ile küresel platformda önemi gittikçe artan bir aktör haline gelmiştir.

Fransa ise Atlantik ve Afro-Avrasya geçiş yolları üzerindeki stratejik konumu, derin siyasi, tarihi ve kültürel birikimi, 65 milyonluk nüfusu, dinamik ekonomisi, 3,5 trilyon Dolara yaklaşan GSMH’si; BMGK, NATO, Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, OECD vb. uluslararası kurum ve kuruluşlara üyeliği ile bölgesel ve küresel düzeyde önemli bir ülke konumunda bulunmaktadır. 2011 yılında 560 milyar dolarlık ihracatla dünyanın en büyük 5. ihracatçısı olup, 2011 yılında bir önceki yıla göre ihracatta %14 oranında artış göstermiştir. 2011 yılında 692 milyar dolarlık ithalatla dünyanın en büyük 5. ithalatçısı olan Fransa, 2011 yılında bir önceki yıla göre ithalatta %17 oranında artış kaydetmiştir.

Fransa, AB üyesi ülkeler arasında en büyük tahıl üreticisi ve Batı Avrupa ülkeleri arasında tarım ve gıda sektörünün en fazla ağırlığa sahip olduğu ülke konumundadır. Dolayısıyla AB’nin tarım politikalarına büyük ölçüde yön veren ülkedir. Otomotiv sanayii, Fransa’da yarattığı katma değer ile milli gelirin %10’unu oluşturmakta ve ülkedeki her on çalışandan birine istihdam sağlamaktadır. Dünya’nın en büyük elektrik ihracatçısı olan Fransa, ABD ve İngiltere’nin ardından dünyanın en fazla yabancı yatırım çeken ülkesidir.

Türkiye-Fransa ilişkileri Kanuni Sultan Süleyman’ın Fransa Kralı 1. François’nın yardım talebine olumlu cevap verdiği 1526 yılına kadar geri gitmektedir. Osmanlı döneminde, Kapitülasyonlardan Duyun-u Umumiye idaresine uzanan bir ekonomik ilişkiler süreci ile hem ittifaklara, hem karşılıklı çatışmalara sahne olan ilişkiler yaşanmıştır.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti ile Fransa arasında 20 Ekim 1921 tarihinde imzalanan Ankara Antlaşması, yeni Türk devleti ile Fransa arasındaki ilişkilerin başlangıcı olmuştur.

Türkiye-Fransa ikili ticaretinde, 2011 yılında ticaret hacmi 16,03 milyar Dolar, ticaret açığı ise Türkiye aleyhine 2,42 milyar Dolardır. Ocak-Temmuz 2012 döneminde ise ticaret hacmi 8,66 milyar Dolar, ticaret açığı 1,49 milyar Dolar olmuştur. Türkiye’de faaliyet gösteren Fransız sermayeli şirketlerin sayısı 2012 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla 1.039 olup, 2011 yılında Fransa’dan Türkiye’ye 985 milyon Dolar doğrudan yatırım gerçekleşmiştir. Fransa’da çoğunluğu son 40 yıl içinde bu ülkeye yerleşmiş olan 576 bini aşkın Türk vatandaşı yaşamaktadır. 2011 yılında 1.140.459 Fransız turist Türkiye’yi ziyaret etmiştir.

Türkiye ve Fransa, gerek müştereken yakın oldukları coğrafyalarda, gerek dünya genelinde, demokrasi, insan hakları ve özgürlüklerin gelişmesi yolunda gayret gösteren, bu çerçevede, ortak çabalar içinde yer alan iki ülkedir. Hem uluslararası alandaki bu ortak hedefler, hem iki ülkenin yoğun ekonomik ilişkileri, siyasi ilişkilerin olumlu seyri için önemli bir altyapı oluşturmaktadır.

Türkiye’nin Fransa ile ilişkilerinin unsurları arasında, 16 milyar Doları aşan yıllık ticaret hacmi, askeri iş birliği imkanları, Ortadoğu ülkeleri ile ilişkiler, Türkiye’nin AB üyelik süreci, Fransa’daki Türk işçileri, kültürel etkileşim ve turizm sayılabilir. İkili plandaki yoğun ve kurumsal ilişkilere ek olarak NATO, AGİT, Avrupa Konseyi gibi Avrupa’nın savunma ve siyasi yapılanmalarında da Fransa Türkiye’nin en önemli ortakları arasında yer almaktadır. Örneğin Balkanlarda ve Afganistan’da Türkiye ve Fransa ortak askeri görevler yürütmektedir. Demokrasi, laiklik, Dünya Ticaret Örgütü üyeliği ve kalkınmacı ekonomilere sahip olmaları iki ülkenin ortak özellikleridir.

Bununla birlikte, Fransa’nın, Türkiye’nin AB üyeliğine son beş yıldır karşı çıkarak AB’ye tam üyelik müzakerelerinde bazı başlıkların açılmasını engellemesi son dönem yumuşamalar olsa da siyasi ilişkilerde sorun oluşturmaktadır.

Ayrıca, Fransa’nın kabul ettiği bir kanunla 1915 yılında Anadolu’da meydana gelen olayları “soykırım” olarak nitelmesi de ilişkileri gölgelemiştir. İlgili kanun teklifi daha sonra Anayasa Konseyi tarafından 28 Şubat 2012 tarihinde “ifade özgürlüğünü ihlal ettiği” gerekçesiyle Anayasa’ya aykırı bulunarak iptal edilmiştir. Yasa teklifinin gündemde olduğu dönemde Türkiye, Fransa’ya yönelik bir dizi tedbire başvurmuştur.

2009 ve 2010 yıllarında Türkiye tarafından Cumhurbaşkanı ve Başbakan düzeyinde Fransa ziyaretleri gerçekleştirilmişse de Fransa tarafından Cumhurbaşkanı düzeyinde Türkiye ziyareti en son 1992 yılında gerçekleştirilmiş olduğundan üst düzey ziyaretlerin yetersiz ve dengesiz kaldığı görülmektedir.

Tarihsel ve konjonktürel nedenlerden dolayı gel-gitler yaşayan Fransa - Türkiye ilişkilerinin düzeyi potansiyelin oldukça altındadır. İki ülke arasındaki ekonomik ilişkilerin gerçekçi ve kalıcı bir zeminde çok daha iyi düzeylere taşınabileceği açıktır. Bu çerçevede, Fransa Türkiye'nin AB üyeliği sürecinde Türkiye ile ilgili basmakalıp düşüncelerin ve önyargıların gözden geçirilmesi noktasında ciddi adımlar atabilir. Tunus ve Mısır gibi ülkeler başta olmak üzere Kuzey Afrika ve Ortadoğu ülkelerinde Türkiye ve Fransa ortak çıkarları için son derece uygun politikalar geliştirebilir ve etkinlikler gerçekleştirebilirler. Türkiye'nin bölgesel ve küresel düzeyde artan etkinliği yanında Fransa'nın küresel ve bölgesel düzeydeki öncü rolü iki ülke ilişkilerinin potansiyeli açısından dikkate alınmalıdır. Enerji ve yatırım alanlarında da gittikçe artan iş birliği potansiyeli mevcuttur.

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle ivme kazanan küreselleşmeyle gelen temel eğilim, ülkelerin tek başlarına değil belirli bölgesel iş birlikleri ve bölge-ötesi ortaklıklar vasıtasıyla güçlenmesi yönündedir. Ülkeler artık ekonomik, siyasal, kültürel bakımdan diyalog ve iş birliğine dayalı açık bir yapıya doğru yönelmekte, uyum sağlayamayanlar ise ciddi istikrarsızlıklar yaşamaktadır. Bu çerçevede, Türkiye ile Fransa arasındaki mevcut ilişkilerin daha ileri düzeylere taşınması gereği açıktır. **Türkiye - Fransa Yuvarlak Masa Ülke Toplantıları**; karşılıklı potansiyellerin ve mevcut iş birliğinin nasıl stratejik bir iş birliğine dönüştürülebileceğini ortaya çıkarmayı ve stratejik zemin kapasite inşasına katkıda bulunmayı hedeflemektedir.

Ülke Toplantıları ile; ilgili kuruluşların ve kurumların yakından tanınması, sivil toplum etkisinin artırılması, kaynakların ve çalışma alanlarının geliştirilmesine dair uzmanlık birikimlerinden faydalanılması, tanıtma faaliyetlerine katkı sağlanması, akademik iş birliği imkanlarının araştırılması ve tüm bu çalışmaların bütünlük içerisinde değerlendirilmesini sağlayacak stratejik bir yaklaşım geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Her iki ülke kritik öneme sahip uzun vadeli çıkarların sürdürülebilirliği açısından çok daha etkili bir stratejik iş birliği geliştirebilir. Bu noktada olaylara daha geniş bir jeopolitik bakış açısı ile bakma ihtiyacı vardır. Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematığı içerisinde Türkiye - Fransa ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir.

Bu noktada, her yıl dönüşümlü düzenlenmesi planlanan **Türkiye - Fransa Yuvarlak Masa Ülke Toplantılarının** amacı, sorun alanlarını ihmal etmeden yeni dönemde Türkiye – Fransa ilişkilerindeki fırsatlar ve tamamlayıcılık ilişkisini stratejik bir bakış açısı ile Türk ve Fransız kamuoyu nezdinde ortaya koymak ve kurumsal, entelektüel bir zemin inşa etmektir. Yakalanacak ivmeye bağlı olarak etkinliğin orta ve uzun vadede geniş katımlı Forum'a dönüşme potansiyeli ise ayrıca değerlendirilmelidir.

Toplantının ana teması ve alt başlıkları aşağıdaki gibidir.

Ana Tema

Yeni Dönem Türkiye - Fransa İlişkileri; Fırsatlar ve Riskler

Alt Temalar

Türkiye - Fransa Ekonomik İlişkileri: Fırsatlar ve Engeller

Enerji Politikaları: Jeopolitik ve Güvenlik İşbirliği

Teknolojik İşbirliği, Akademik ve Kültürel İşbirliği

Sosyal, Ekonomik ve Politik Gelişmeler

Türkiye'nin AB Üyelik Süreci ve Türkiye – Fransa İlişkileri

Ortadoğu, Afrika, Orta Asya Ülkeleri Bağlamında İş Birliği İmkânları

ABD ve Yeni Ortaklarla İlişkiler: Transatlantik&Pasifik Stratejiler